

Noot bij HR 13 juni 2006, 1575/05

Citation for published version (APA):

Klip, A. (2006). Noot bij HR 13 juni 2006, 1575/05. *Nederlands Juristenblad*, 2006, 623.

Document status and date:

Published: 01/01/2006

Document Version:

Accepted author manuscript (Peer reviewed / editorial board version)

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

1. In deze zaak werd de inverzekeringstelling van de verdachte door de rechter-commissaris onrechtmatig geoordeeld. In laatste feitelijke instantie werd de toepassing van een ander dwangmiddel (doorzoeking) door het Hof rechtmatig geoordeeld en de resultaten daarvan voor het bewijs gebruikt omdat er een redelijk vermoeden van schuld ten aanzien van verdachte bestond. In cassatie presenteert de verdediging een drietrapsredenering: Stap 1 het gesloten stelsel van rechtsmiddelen belet dat een latere rechter opnieuw oordeelt over een eerdere genomen beslissing; stap 2, de rechter-commissaris heeft zich gebogen over de verdenking en deze onvoldoende geoordeeld voor inverzekeringstelling; stap 3 de feitenrechter kan er dan later niet een ander oordeel voor wat betreft die verdenking op na houden.
2. Ik laat even buiten beschouwing of het inderdaad zo was dat het feit dat er geen redelijk vermoeden van schuld bestond voor de rechter-commissaris doorslaggevend was de inverzekeringstelling onrechtmatig te achten. Vaststaat dat dit door de verdediging is aangevoerd, maar de Rc, gehoord op de zitting kon zich niet meer herinneren waarom hij tot zijn beslissing was gekomen. Voor een interessante rechtsvraag is van belang er van uit te gaan dat de Rc geen redelijk vermoeden aanwezig achtte en het Hof wel, de HR gaat daar in 3.4 ook vanuit.
3. In cassatie stelt de verdediging in wezen dat het oordeel van de Rc omtrent de verdenking het Hof, vanwege het gesloten stelsel van rechtsmiddelen, bindt. Terecht wijst de AG (Conclusie, onder 11) erop dat zo'n opvatting vergaande consequenties zou hebben.
4. In zijn conclusie stelt de AG vraag aan de orde wat het gesloten stelsel van rechtsmiddelen nu eigenlijk behelst, omdat daarover in de rechtspraak onzekerheid zou bestaan. De HR ziet in de fraaie beschouwingen van de AG geen aanleiding om zijn visie op de betekenis van het gesloten stelsel van rechtsmiddelen uit een te zetten. Kennelijk acht hij die visie helder en mijns inziens is dat ook zo, al schaadt het niet dat te expliciteren.
5. Het gesloten stelsel van rechtsmiddelen belet dat beslissing uit een eerdere fase van de strafzaak en waartegen een rechtsmiddel is voorzien in een latere fase opnieuw aan de orde worden gesteld. Dat heeft alles te maken met proceseconomie en rechtszekerheid. De discussie moet eens teneinde zijn en alle betrokkenen in het strafproces moeten niet in het oneindige hoeven te wachten om te weten waar ze aan toe zijn. Zie voorts de Conclusie van de AG onder 10.
6. Ik meen dat de HR in zijn rechtspraak een verschil onderkent in de beslissing als zodanig en de gronden waarop deze berust. Een beslissing van een rechter-commissaris dat de inverzekeringstelling al dan niet rechtmatig is kan niet later nog eens aan de orde komen. Klachten daarover worden consequent met een beroep op het gesloten stelsel van rechtsmiddelen afgewezen. Zie HR 8 mei 2001, NJ 2001, 587; HR 5 februari 2002, LJN AD7794; HR 22 juni 2004, LJN AO8320; HR 7 september 2004, LJN AP2257.
7. Vragen rond de rechtmatige toepassing van inverzekeringstelling en voorlopige hechtenis komen in een vroege fase van een strafzaak aan de orde. Het gaat hierbij om de beantwoording van een proportionaliteitsvraag. Is in het licht van het tot dan verzamelde bewijsmateriaal voldoende grond om reeds voor vaststelling van de schuld tot vrijheidsbeneming over te gaan. Dat is een volstrekt andere opdracht die de feitenrechter op grond van de artikelen 348 en 350 Sv heeft gekregen. Het oordeel van een Rc of een raadkamer bindt de feitenrechter niet. Een feitenrechter kan vrijspreken

ook werd voorlopige hechtenis eerder rechtmatig geacht. Evenzeer kan worden veroordeeld ook al werd inverzekeringstelling onrechtmatig geacht.

8. Ook al zijn de inzet van de beslissingen en de fase waarin zij worden genomen derhalve fundamenteel verschillend, dat laat onverlet dat er onderdelen van beide beslissingen zijn waarin dezelfde vragen aan de orde worden gesteld. Het cassatiemiddel berust op de gedachte dat die vragen dan op identieke wijze beantwoord zouden moeten worden. Vanwege het feit dat die beslissing met het oog op verschillende doelen worden genomen, en dus niet vanwege het stelsel van gesloten rechtsmiddelen als zodanig, hoeven die vragen niet op dezelfde wijze te worden beantwoord.
9. Om die reden kan de rechter wel ingaan op vragen omtrent de rechtmatigheid van de toepassing van een bepaald dwangmiddel (in concreto de doorzoeking) omtrent deze doorwerkt in de beantwoording van de vragen van 348 en 350 Sv. Immers als blijkt dat de doorzoeking onrechtmatig was, kunnen de resultaten niet meewerken tot het bewijs en wordt verdachte wellicht vrijgesproken. Dat voor de beoordeling van die rechtmatigheid *onder andere* moet worden gekeken naar het redelijk vermoeden en dat de Rc bij de inverzekeringstelling *onder andere* ook naar datzelfde redelijk vermoeden heeft gekeken doet er niet toe.
10. De vrijheid van de feitenrechter om over bepaalde punten anders te denken dan een Rc of een raadkamer verlangt natuurlijk wel een nadere motivering. Ik meen dat het Hof dat met zijn toelichting heeft gedaan.
11. Het andere punt in dit arrest is de vraag of het ingaan door de rechter van een beroep op toepassing van art.359a Sv iets zegt over het gesloten stelsel van rechtsmiddelen. De AG werpt de vraag op (Conclusie onder 12 en 13) of de leer van het gesloten stelsel van rechtsmiddelen niet wordt opgebroken doordat de HR inhoudelijk ingaat op klachten die vragen om toepassing van 359a en deze niet eenvoudigweg met een beroep op dat stelsel afdoet. Als ik het goed zie gaat het in geen van de zaken die de AG hierbij noemt om gevallen waarin *een eerdere beslissing waartegen een rechtsmiddel openstond* in twijfel werd getrokken, maar steeds over vragen rond de rechtmatigheid van de bewijsverkrijging. Ook het door de AG als “twijfelgeval” bestempelde arrest HR 5 april 2005, LJN AS8856 is dat mijns inziens niet. Het middel in die zaak klaagde erover dat het Hof de inverzekeringstelling rechtmatig had geoordeeld (conclusie in die zaak onder 7). Uit r.o. 4.2.2. blijkt dat het Hof de aanhouding rechtmatig acht. Met de laatste oordeel heeft het Hof zich niet uitgesproken over alle elementen van de beslissing over de inverzekeringstelling.
12. In het arrest van 30 maart 2004, NJ 2004, 376 bepaalde de HR onder verwijzing naar het gesloten stelsel van rechtsmiddelen dat artikel 359a niet kan dienen om verzuimen die bij de inverzekeringstelling aan de Rc hadden kunnen worden voorgelegd op de terechtzitting aan de orde te stellen. Deze overweging 3.4.2 wordt geciteerd in de Conclusie onder 19. In al die arresten die de AG in zijn conclusie onder 12 en 13 noemt ging het om gevallen waarin werd geklaagd over verzuimen in het voorbereidend onderzoek: de aanhouding; het plaatsen van een tap; de gebruikmaking van een pseudokoop; de manipulatie van bewijsmateriaal. Omdat het zou gaan om vormverzuimen bij de toepassing van deze dwangmiddelen uit het voorbereidend onderzoek die doorwerken naar de vragen die de zittingsrechter moet beantwoorden gaat de HR er op in.
13. De AG doet zich met zijn twijfel over het stelsel tekort. Op het eind van zijn Conclusie (onder 20-22) expliciteert hij immers de twee aspecten van het onderscheid waar het m.i. om gaat: de fase waarin de beslissing wordt genomen en de vraag die de rechter op dat moment dient te beantwoorden. Dat kan leiden tot, op het oog, op onderdelen

verschillende beslissingen. De Hullu schreef het al in zijn proefschrift (Over rechtsmiddelen in strafzaken, Gouda Quint 1989, diss. Groningen, p.464): “In het (gesloten) systeem van rechtsmiddelen in strafzaken geldt niet als uiteindelijk doeleinde dat *elke* beslissing volledig juist is.”

A.H. Klip